

Xatirələrdə qalan müəllim

Vurğunu olduğum müəllim peşəsinin qədir-qiyətini işlədiyim uzun illər ərzində yaxşı bilmişəm. Və müəllimin də bu yolda hansı çətinliklərlə üzləşdiyinə öz həyatımda yaxşı bələdəm. Bax, buna görə müəllim nüfuzu haqqında yazmağı özümə borc bilərəm.

«Müəllim» sözü dilimizdə bir neçə mənada daşır. Bunlardan biri odur ki, öz elmi ideyaları ilə bəşəriyyətə düzgün yol göstərən dahi şəxsiyyətlərə müəllim deyirik. Digər formada bir başqasına, xüsusən ziyalılara müraciət edərkən ona hörmət üçün «müəllim» sözündən istifadə edirik. Nəhayət, təlim-tərbiyə işi ilə məşğul olan insanlara müəllim deyirik. Sokrat yazırdı: «Valideynlərim mənə dünyaya gətirmişdilər, müəllimlərim mənə göylərə qaldırdılar». Bəli, yaxşı müəllim öz işi, bacarığı, nüfuzu ilə cəmiyyətdə hörmət qazanır və sonradan xatirələrdə əbədi olaraq qalır. Belə müəllimlərdən biri İsmayıl Soltan oğlu Əmirfətovdur. İsmayıl Əmirfətov 14 may 1933-cü il tarixində Həməzəlli kəndində kolxozçu ailəsində dünyaya göz açıb. O, 1942-ci ildə doğma kənddə fəaliyyət göstərən 7 illik məktəbin birinci sinfinə qədim qoyub. 1949-cu ildə yeddinci sinfi bitirdikdən sonra qonşu Bum kəndinə üz tutub. 1952-ci ildə burada orta təhsilə yiyələnib. Müəllimlik peşəsinə olan həvəsi onu indiki APU-ya aparıb. Qəbul imtahanlarından müvəffəq qiymətlər alan

gənc İsmayıl fizika-riyaziyyat fakültəsinə qəbul olunur. Tələbəlik illəri uğurla keçən və müəllimlərin sevimlisi olan İ. Əmirfətov 1956-cı ildə müəllim peşəsinə yiyələnərək təyinatla doğma rayona qayıdır. 1956-cı ildə ilk dəfə müəllim kimi əlinə jurnal alıb Nohurçışlaq kənd orta məktəbində sinfə daxil olur. İşgüzarlığına və bacarığına görə 1959-cu ildə onu dərslər hissə müdiri vəzifəsinə təyin edirlər. İsmayıl müəllim bir ildən sonra doğma Həməzəlliyə qayıdır və kəndin 8 illik məktəbində fəaliyyətə başlayır və balalara fizika-riyaziyyat fənnini öyrədir. Peşəsinə ürəkdən sevinən İ.Əmirfətovu 1961-ci ildə tədris işləri üzrə direktor müavini təyin edirlər. Düz yeddi il bu vəzifənin öhdəsindən bacarıqla gəlir, tədrisin keyfiyyətinin yüksəlməsi üçün can-başla çalışır. Cəmiyyətdə nüfuz qazanır. Kənddə, o cümlədən rayonda onu bacarıqlı, öz işini bilən, təşkilatçı müəllim kimi tanıyırlar. Bütün bu bacarıqlarına, intellektual səviyyəsinə görə 1968-ci ildə Həməzəlli kənd 8 illik məktəbinə direktor təyin edirlər. Bundan sonra onun həyatında yeni bir dönüş başlayır. O, aparıcı bir qüvvə kimi daim üzərində işləyir, kollektivdə səmimiyyət yaradır, təlim keyfiyyətinin yüksəlməsi naminə çalışır. Bacarığı, rəhbərlikdə ciddiliyi, tələbkərliliyi ilə tanınan direktor 1976-cı ilin sentyabr ayının 21-də onu SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fəxri fərmanı,

1987-ci ilin sentyabr ayının 15-də stolüstü medalla, 1979-cü ilin yanvar ayının 31-də «Əməkə fərqlənməyə görə» döş nişanı ilə təltif olunmuşdur. 1991-ci ildə isə «İlin qabaqcıl müəllimi» adına layiq görülmüşdür. Onun zəhmətinə verilən bu qiymətlər onu daha da ruhlandırılmış, o, bu yolda bir an belə yorulmuş deməmişdir. Bu gün onun yetimlərinin səsi yüksək tribunalardan gəlir. Sonsuz nüfuz sahibi olan İsmayıl müəllim həm də böyük bir ailənin başçısı olmuşdur. O, ömür-gün yoldaşı Suma Rəsul qızı ilə 8 oğlan və 1 qız övladı böyüdü təbiyə etmişdir. Onların altısı ali təhsilə, üçü isə orta ixtisas təhsilə yiyələnmişdir. İsmayıl müəllimin şəxsi və çətin yolunu bu gün Həməzəlli kənd tam orta məktəbin direktoru işləyən Soltan Əmirfətov davam etdirir.

Uzun illər çalışdığı kollektivdən 2009-cü ildə ayrılan İsmayıl Əmirfətov 14 mart 2014-cü il tarixdə—81 yaşında öz doğmalarından, əzizlərindən əbədi olaraq ayrılaraq əbədiyyətə qovuşmuşdur.

Xatirələrdə bacarıqlı və nümunəvi müəllim, yaxşı direktor kimi qalan İsmayıl müəllimi onu tanıyanlar hər an belə xatırlayır. Ruh şad olsun.

Elə bu məqamda yadıma şair İlyas Tapdıqın bu misraları düşdü:

**Müəllim! Bu ada baş əyir çahan,
Hansı dahi ondan dərslər almamışdır?!
Müəllim sözünə baxmayan insan
Həyatda heç zaman ucalmamışdır!**

**Emin BARATOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin
üzvü, təqaüddə olan müəllim.**

Ürəkdən qələmə, qələmədən kağıza...

XVIII-XIX əsrlər Qəbələ şairləri

Doğma yurdumuz Azərbaycan dünyada qədimliyinə görə ən mühüm yerlərdən birini tutur. Bu qədimlik içərisində vətənimizin zəngin ulu keşmişə malik mədəniyyəti, ədəbiyyatı, bir sözlə bütün milli-mənəvi dəyərləri əks olunur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqı bəşəriyyətin qədim, möhtəşəm mədəniyyətinə sahibdir. Həmişə Şərqi qapısı sayılan vətənimiz dahi söz ustaları, qələm sahibləri ilə tarixdə özünəməxsus ad qazanıb. Bu torpaq Nizaminin, Füzulinin, Xətəinin, Vaqifin, Sabirin, Müşfiqin və s. kimi söz ustalarının söz qüdrətinə, coşubçağlayan ilhamına güc veribdir. Hər bir dövrə əli qələmli söz ustaları xalqımızın düşüncə beyni, görün gözünü, parlaq gələcəyə addım atan azad fikirləri, döyünən qəlbi olmuşdur. Hər bir şairin özünəməxsus yaradıcılığı, dəst-xətti Azərbaycan xalqının ədəbi mühitində zənginlik yaradıb. Bütün mövzuları hərtərəfli şəkildə əhatə edən Azərbaycan ədəbiyyatı XVIII-XIX əsrlərdə zənginliyi ilə ədəbi mühitdə dərin iz buraxdı. Ədəbi sahədəki inkişaf Azərbaycanın hər bölgəsində özünü göstərdi.

Uca, vüqarlı Şahdağın ətəyində yerləşən Qəbələdə də XVIII-XIX əsrlərdə ədəbiyyata, şeirə, söz sənətinə maraq artmışdır. Molla Güli Zalami Vəsfə, Abdulla Qutqaşın kimi qələm sahibləri də Azərbaycan ədəbiyyatına öz tövhlərini vermişdir. Molla Güli Zalami Qəbələnin Zalam kəndində anadan olmuşdur. İlk təhsilini mədrəsədə alan Molla Güli Zalami həmin dövrdə Azərbaycan ədəbi

mühitində özünəməxsus yaradıcılığı ilə qəlbləri oxşamışdır. O, Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq günəşi olan Məhəmməd Füzuli yaradıcılığından bəhrələnmişdir. Dahi şairin yaradıcılığından mənəvi qida, ilham alan Molla Güli Zalami Vəsfə öz qələmi ilə insanın ruhunu oxşayan şeirlərini yazıb-yaradaraq bu günümüzdə ərmağan etmişdir. Məhəmməd Füzulinin

**“Könül yetdi, əcəl,
zövqi-ruxi-dildar yetməzmi?
Ağardı muvi-sər,
sevdayi-zülfü yar yetməzmi?”**

beytilə başlayan qəzəlinə təxmis yazan Molla Güli Zalami Vəsfə ədəbi mühitdə özünəməxsus yer aldı. Bununla da dahi Azərbaycan şairinə ehtiramını göstərdi və sübut etdi ki, illər, qərinələr ötsə də Məhəmməd Füzuli yaradıcılığına sevgi, maraq böyük və əbədidir. Düşüncəli və düşündürən poeziyası olan Molla Güli Zalami Vəsfə yaradıcılığında real obrazların təsvirinə də yer ayırmışdır. Şair Qarabağ bəylərbəyi Kəlbəli xanın bacısının şənini seirlər yazmışdır. Şairin qəlbindən gələn hər misra bu gün bizlər üçün dəyərli sənət əsəri, XVIII-XIX əsrlərin ədəbi nümunəsidir.

Molla Güli Zalami Vəsfə kimi Abdulla Qutqaşın da Azərbaycan ədəbiyyatında iz qoymuşdur. XIX əsr ədəbiyyatında özünəməxsus yaradıcılığı olan Abdulla Qutqaşın Qəbələdə (keçmiş Qutqaşında) anadan olmuşdur. İlk təhsilini mədrəsədə alan Abdulla Qutqaşın Azərbaycanca, farsca çox gözəl seirlər yazmış-

dır. “Xəstə Abdulla”, “Bicərə Abdulla” təxəllüsləri ilə gözəl seirlər yazan A. Qutqaşın Azərbaycan ədəbi tarixində özünəməxsus səhifə açmışdır. Şairin 1848-ci ildə şeirlər məcmuəsi tərtib olunmuşdur. Hər iki dili mükəmməl bilən Abdulla Qutqaşın Azərbaycan ədəbiyyatına gözəl, dəyərli nümunələr bəxş etmişdir. Ədəbi tarixin səhifələrində adları həkk olunun hər iki söz sənətkarının əsərləri respublika Əlyazmalar İnstitutunda saxlanılır.

Həmyerlimiz əməkdar elm xadimi, filologiya elmləri doktoru, professor, 1972-1995-ci illər AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutunun direktoru işləmiş mərhum Cahangir Qəhrəmanov hər iki şairin yaradıcılığını araşdırmış və geniş tədqiqat işi aparmışdır. Cahangir Qəhrəmanov direktor olduğu müddətdə həmin şairlərin əlyazmaları institutunda saxlanılan əsərlərinin foto-sürətlərini muzeyimizə hədiyyə etmişdir. Bu gün haqqında bəhs etdiyimiz şairlərin əlyazmalarından ibarət ümumi, daimi güşəmiz vardır. Qəbələ Rayon Tarix-Diyarşünaslıq muzeyinin geniş zalında sərgilənən bu əsərlər hər kəsin marağına səbəb olur. Bu gün zəngin ekspozisiyaya, daim genişlənən fonda, maraqlı eksponatlara malik muzeyimizin milli-mədəni sərvətləri içərisində həmyerli şairlərimizin əsərlərindən nümunələr hamımıza qürur verir. Belə şairlərimizin olması bunu bir daha sübut edir ki, demək doğma Qəbələdə elm-təhsilə maraq, sözbə, sənətə böyük qiymət varmış. Ədəbi sahədə adını tarixə yazan söz ustalarımız hər bir dəyərli kəlməni əbədiləşdirərək bu günümüzdə tövhə verməklə ürəkləri fəth etdilər. Ürəkdən qələmə, qələmədən kağıza köçən misralarla bərabər hər zaman yaşayırlar.

**İlhamə SEYİDOVA,
rayon tarix-diyarşünaslıq
muzeyinin kiçik elmi işçisi.**

Müəllifin ilk kitabı

Humanist duyğuların tərənnümü

Şakir Rəşidov 1957-ci ildə Qəbələ rayonunun Laza kəndində kəndli ailəsində anadan olmuşdur. 1975-ci ildə Qəbələ şəhər 2 sayılı tam orta məktəbini bitirib, hərbi xidmətə yola düşmüşdür. 1977-ci ildə hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra Laza kəndində çoban kimi əmək fəaliyyətinə başlamış, bir əlində qələm, bir əlində çomaq olmuşdur. Şair deməyə, «bir əli torpaqda, bir əli haqda» bədii yaradıcılığa da vaxt ayıra bilmişdir.

Bu günlərdə Şakir Rəşidov «Son görüş» adlı kitabı ilə (Bakı, «Adventa» MMC-2014) oxucuların ilk görüşünə gəlmişdir. Nəfis şəkildə hazırlanmış bu kitabda müəllifin 5 hekayəsi çap olunmuşdur. Kitabda gedən «Son görüş», «Çoban ömrü», «Lalə və ilan», «Tənhalıq», «Bulaq» hekayələri həyatı həqiqətlərin, humanist duyğuların, insanların mənəvi dünyasının, təbiətin özünəməxsus mənzərələrinin və həyat eşqinin tərənnümü baxımından diqqətəlayiqdir.

Laza kənd ümumi orta məktəbində millət vəkili, Milli Məclisin hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynlinin, rayon icra hakimiyyətinin nümayəndəsi Zahid Əfəndiyevin və kənd ziyalılarının iştirakı ilə «Son görüş» kitabının təqdimat mərasimi keçirilmişdir. Təqdimat mərasimində kitabın bədii məziyyətləri barədə yüksək fikirlər söylənilmişdir.

Müəllifin nəsr dili sadə, axıcı və obrazlıdır. Onun həyat nəfəsli hekayələrində poetik nəsrin əlamətləri oxucunu duyğulandırır. «Tənhalıq» hekayəsindən nümunə kimi göstərdiyimiz aşağıdakı parça dediklərimizi bir daha təsdiq edir: «Gözlerini yummuşdu. Tək-tənha sahilə oturub tənhalığa cümüşdü... Könül qapısını açıb həzin, kövrək duyğularını buraxmışdı—özünü kimi çırpınıb-yorulub süst düşmüş dənizin üzərinə. Qarşısında sarı qumlu tənha sahil, bir də üfqlə öpüşən, zümrüd kimi parıldayan laldinməz, yalnız dəniz vardı...»

Dünyaya göz açdığı doğma kəndinin ecazkar təbiəti, saf insanları, halallıqla ömür sürməyin şərafəti, insan taleləri, zərif, ulvi duyğuların təsviri Şakir Rəşidovun yaradıcılığı üçün xarakterikdir.

Şakir Rəşidovun ilk kitabının çap olunması münasibətilə ürəkdən təbrik edir, ona yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Çələbi DÖNMƏZ.